

В.М. Михайлов, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

І.В. Бабкіна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

А.О. Шевченко, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Останнім часом в організації освітнього процесу закладів вищої освіти в Україні існує тенденція зі збільшення частини самостійної роботи студентів, що передбачає розробку нових навчальних планів і програм.

Самостійна робота студентів – це форма організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що забезпечує пізнавальну самостійність студентів і створює основу безперервної самоосвіти та підвищення кваліфікації. Пізнавальна діяльність студентів повинна мати цільову спрямованість на забезпечення повноти засвоєння знань, набуття вмінь та навичок, готовність на основі отриманих знань, умінь і навичок успішно здійснювати професійну діяльність в обраній сфері [1].

Самостійна робота студентів є невід’ємною частиною освітнього процесу у вищій школі, яка покликана підвищити якість навчання, активізувати мислення, розвинути творчі здатності студентів, їх прагнення до самостійного набуття нових знань, що в свою чергу сприяє самовизначенню і самореалізації [2].

Незважаючи на те, що викладання дисциплін здійснюється на високому рівні, збільшення частини самостійної роботи має надати позитивний ефект на підготовку висококваліфікованих фахівців. Самостійна робота спрямована на оволодіння студентами професійною компетентністю. У той же час самостійна робота студентів спрямована на виявлення особистісного розвитку, умінь розв’язувати значущі професійні завдання в міру просування за освітньою програмою. У процесі виконання самостійної роботи відбувається самовдосконалення, саморозвиток особистості, що визначає напрямки професійної самоосвіти.

Якісний підхід до підготовки фахівців вимагає від студентів вчитися виконувати поставлені завдання самостійно. Таке вміння повинно розглядатися як неодмінна умова підвищення результативності процесу навчання і виховання. Однак досвід підказує, що більшість студентів не мають навичок і умінь самостійної роботи. Відсутність таких умінь проявляється насамперед у

нездатності оптимальним чином організувати самоосвітню діяльність, що призводить до нерівномірності розподілу навчального навантаження.

Наразі спостерігається виражене протиріччя між традиційними формами роботи та способом педагогічної взаємодії, пов'язаним з самостійним виконанням поставлених студентів завдань. Інколи має місце суперечність між усвідомленням викладачем необхідності ефективної взаємодії зі студентами та відсутністю конкретних знань про способи оцінки результативності педагогічної взаємодії. У більшості випадків така взаємодія оцінюється викладачем за результатами успішності студентів без врахування думки студентів. Педагогічна взаємодія суб'єктів освітнього процесу передбачає подолання стереотипності в оцінках дій як у професійних відносинах викладач – студент, так і у власних переконаннях викладача.

Аналіз досліджень, присвячених проблемам вивчення труднощів у самостійній роботі студентів, дозволив їх класифікувати відповідно до виділених особливостей, характерних для самостійної роботи студентів. Так, виділяються три типи труднощів. Перший тип – це психологічні та педагогічні труднощі. Другий тип пов'язаний з організацією та навчально-методичним забезпеченням освітнього процесу закладу освіти. До третього типу можуть бути віднесені труднощі, пов'язані зі створенням інфраструктури, використанням інформаційного освітнього середовища [3].

Таким чином, актуальною є задача по збільшенню самостійної роботи студентів, що спрямоване на виявлення особистісного розвитку студентів та умінь вирішувати значущі професійні завдання, а також подолання певної кількості труднощів, що є першочерговою задачею.

Список джерел інформації

1. Пак Ю. Н. Инновационные аспекты самостоятельной работы студентов в контексте Болонского процесса / Ю. Н. Пак, С. К. Кабиева, Б. А. Ахметжанов // Инновации в образовании. Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. – 2010. – № 6. – С. 17–22.
2. Багандалиева Х. Б. Инновационные технологии как средство активизации самостоятельной работы студентов [Электронный ресурс] / Х. Б. Багандалиева, П. Д. Гаджиева // Студенческий научный форум. – 2019. – Режим доступа : <https://scienceforum.ru/2016/article/2016024139>
3. Маленков Р. А. Самостоятельная работа как средство подготовки студентов к реализации инноваций [Электронный ресурс] / Р. А. Маленков // Научно-практические конференции МГУТУ. – Режим доступа : http://mgutupenza.ru/mni/index.php?view=themes&data=parts_view&id=24